

Trondheims-beduinene

Adresserivinen 1995

HVA STIGER fram av det lærde erkestenen som fra Dragvoll har seget ned over denne by så full av historie? Domen og Dora 1 og 2: monumenter fra en tid da mektige høvdingar hadde rådde, tenkte og bygde stort. Stadens innbyggere skotter med beundrende grønn opp på disse pyramider fra forgangne riker, samler seg så igjen til sine innbyrdes strider, bare av og til avbrutt av noen idnende tilrop fra sjeik Marvin. Det store jubileet nærmer seg. Sinnene gripes av andektig frykt. For hva var sannheten? Var byen et rede for djerpe sjefarere og vikinger eller en passifismens fredelige oase? Skal man smykke de forventede tilreisende karavaner med sverd og skjold eller husflidbuddhistisk sløyfe for det utvidede pilgrimsbegrep?

To år før det store jubileum. Ennå ikke det enkleste grunnkonsept for byens historie. Ingen lange linjer, ingen samlende ytre fiende. Opp av den nærsynte indre strid om lukningsvedtektene gror avundsjukens kaktus ved katedralens porter.

HVA VILLE JARLENE sagt om de vendte tilbake? Nikket anerkjennende til at Lade igjen er senter for fjernhandel med fødevarer? Naturligvis er det jarlene som har grunnlagt byen. Forvirringen startet da den siste av dem like før Stiklestad-slaget druknet

Kronikk / Manglende markeringsvilje

Byjubileet nærmer seg. Hva er sannheten om Trondheims historie? Var byen et rede for djerpe sjefarere og vikinger eller en passifismens fredelige oase? Skal man smykke de forventede tilreisende karavaner med sverd og skjold eller husflidbuddhistisk sløyfe for det utvidede pilgrimsbegrep? spør EYSTEIN EGGEN i denne kronikken.

nord for Skottland. Deretter ble deres hedenske vikerrike overtatt av de hellige menn, et erkebiskopat som strakte seg fra Hebridene til Helsingland og gradvis greidde å innbille trønderne at kristne konger hadde grunnlagt byen deres. Men han var den første som tok kongens navn i Norge, for hadde de vært styrt av høvdingene, skrev den lærde Adam av Bremen alt hundre år før Snorre, om Håkon jarl, den mektige som han het i den mannsalder han regjerte og den onde som han ble kalt da kirken hadde overtatt hans imperium. Den første trøndhjemmer vi vet om, er faktisk Torgeir Avrådskoli

(avråd = avgift fra fangstmark), som var «svært vis og så gammel at han hadde bodd på Nidaros den gangen Håkon jarl ble drept». Det er i setningen etter at Snorre beretter at Olav Tryggvason grunnla kaupangen. Men om denne pirat vet vi jo ikke engang hvor hans aller mest navnkundige batalje fant sted. De lærde stridder fortsatt om slaget ved Svolder sto ved Rugen, Øre- eller Svinesund. Det man vet, er at Erik, jarlens sønn, overtok «Ørmen Lange» og førte den hjem til Ladehamneren, hvor Erik residerte inntil han hjalp sin svoger Knut den mektige med å erobre England og så døde over i York.

DET ER FULLSTENDIG UTENKELIG at ikke disse dynaster av europeisk format ikke også hadde herredømmet over Nidaroset. Det ville være stikk i strid med alt vi ellers vet om vårt kontinents historie. Det ville være et flagrant overgrep mot den territoriale ånd i Frostatingsloven, nylig så fortjenstfullt oversatt av Jørn Sandnes, Innherads kulturattasje til Nidaros. Man behøvde slett ikke være konge for å grunnlegge byen. Sachsens hertug Heinrich Lowe grunnla en bråte av dem, deriblant Lübeck, som noen hundreår etterpå ved freden i Stralsund 1370 overtok det kongelige sjørøverreir mellom vestlandsknausene, Bergen naturligvis, og tvang Nordlands-handelen vekk fra landets eldste og naturlige hovedstad. Hvilken bergenser har noensinne erobret England? Likevel smykker de seg med et middelaldermaritimt museum samt statue av Snorre, som kongen fra sitt kastell mellom knausene hadde fått drept der ute på sagaboya, samt hans bestevenn, trønderhertugen Skule, sistnevnte foran Elgeseter kloster. Så kom pilgrimene. En gang på 50- eller 60-tallet var det et tverrpolitisk opprop, fylkesmann Skjænes og Victorias Bachke i skjønn forening, som foreslo å påskjønne Håkon jarl med en minnestein på Lade. Jeg har lett

og lett etter i det minste en liten obelisk over den eneste norske hersker som har slått tilbake en fiendtlig invasjon (Hjørungavåg 985). Tross alt er det nå tusen år siden jarlen ble tatt av dage og Torgeir eksporterte de gråskinn som strømmet inn fra fjern fangstmarker i det trønderrike som også i de følgende århundrer var «landets makt og styrke». Man får så med Snorre at det var sørgelig at det gikk som det gikk, selv om han trøstet seg med at «belig tro og gode sæder» kom i stedet. «Olyckan» som bejedelene kaller freden i Brønshov, anledning 350-årsjubileet for avstabelsen av hele deres digre «avrådstand». Det Torgeirs by nå trenger, er ikke flere studieturer til Santiago de Compostella, men en plan som på trønder patriotisk grunnlag djervt og nytenkende forener de forskjellige elementer i historien og fastslår at byens eminente næringspolitiske plassering er den samme som før. En Må ses må stige fram og lede folket, om ikke til det lovede land, så ihvertfall til et større guide i Palmehaven.